

İçinde bulunduğumuz zaman diliminde; teknolojik olarak bir kolaylık ve suhulet görünüyor. Eski çağlarda yaşayan insanların zorluk çekmelerinin hikmeti ne olabilir?

Allah bu dünyayı hem bir imtihan ve tecrübe meydanı, hem de isim ve sıfatlarının talimi noktasından bir mektep suretinde tertip edip yaratmış. Bu sebeple her şeyi sebepler eli ve vasıtası ile icat ediyor. Şayet her şeyi sebepsiz ve tertipsiz ani bir surette yaratsa idi, hem isim ve sıfatlarının manası anlaşılmaz, hem de imtihan ve tecrübe manası kalmazdı. Bu yüzden dünya zahmet ve hizmet yeri, ahiret hayatı ise rahat ve ücret yeri olarak tasarlanmıştır.

Mesela; bir insan bebeklik, çocukluk ve gençlik aşamalarını görmeden, direkt ihtiyar bir surette icat edilse, o zaman kainat ve dünya mektebinde tertip ve sebepler perdesi ile okutulan isim ve sıfatlar anlaşılmaz ve muamma olarak kalırlardı. Bu sebeple Allah hem insan fitratında var olan cevherleri zorluk ve meşakkatler ile işlettirmek, hem de isim ve sıfatlarını teşhir etmek için, terakki ve tertibi kainata bir kanun şeklinde ihdas etmiştir.

Sadece insan değil, her şey bu kanunun çerçevesi içindedir. Bir buğday başağı da olgunlaşmak için zahmet ve müddet aşamalarından geçmek zorundadır. Bu Allah'ın değişmez bir kanunu ve adetidir. Aynı tekamül ve tertip kanunu; insanlığın gidişatında da geçerlidir. Yani insanlık da tıpkı bir insanın ömründe geçirdiği bebeklik, çocukluk, gençlik ve ihtiyarlık aşamaları gibi aynı aşamaları geçirmek zorundadır. Nasıl insan hayatında bebeklik dönemi gençlik dönemi gibi olamaz ise, insanlıkta da eski dönemler bu dönem gibi olamaz. Her dönemin lezzet ve rahatı başka başkadır. Bebeğin aldığı lezzeti yetişkin alamaz, yetişkinin aldığı lezzeti de bebek alamaz, bu tekamül kanununun bir gereğidir.

Bu sebeplerden eski zamanları tamamı ile lezzetsiz ve meşakkatli tarif etmek yanlış olur. Asr-ı saadette Allah Resulünün dizinin dibinde bir dakika oturmayı, bu zamanın bütün lezzetlerine tercih etmek imanın bir gereği olsa gerek...